
Tuberkulos, hygienrekommendationer

Medicinskt och rehabiliterande nödvändiga åtgärder får inte försenas.

Smittvägar/Smittsamhet

Spridning av tuberkulos sker via droppsmitta från hostande vårdtagare vid nära kontakt. Smittsamhet är störst från patient med öppen lungtuberkulos där tuberkelbaciller kunnat påvisas vid direktmikroskopi av sputum.

Låg smittsamhet föreligger om tuberkelbakterien bara kan påvisas i odling från sputum. Patient med tuberkulos i andra organ än lungorna betraktas **inte** som smittsamma.

Undantaget är åtgärder i infekterat område som kan ge upphov till aerosolbildning t.ex. spolning av abscess.

Efter cirka två veckors behandling är patienten som regel smittfri.

Följ länkarna för att läsa mer:

[Slutenvård](#)

[Öppenvård/mottagning](#)

[Smittspårning vid tuberkulos](#)

Slutenvård

Finns **misstanke** om lungtuberkulos, följ nedanstående riktlinjer tills diagnosen kan avskrivas eller patienten är behandlad

Behandlande läkare avgör när smittsamhet inte längre förekommer.

Placering av patient

Patienten ska isoleras på enkelrum med toalett/dusch i ventilerat förrum ("sluss") med dörr stängd och får inte lämna rummet annat än på medicinsk indikation.

Patient

- Informera patienten om vikten av handhygien speciellt före måltider och efter toalettbesök. Tänk på att hjälpa patienter som inte kan utföra handhygien själva.
- Uppmana patienten att hosta och nysa i engångspapper för att minska mängden droppar i luften och på ytor. Använt papper läggs direkt i plastpåse som försluts.

Personal

- Basala hygienrutiner ska tillämpas vid allt direkt och indirekt patientnära arbete.
- Begränsa antalet personal som deltar i vården av patienter med tuberkulos.
- Personal med nedsatt immunförsvar eller gravida ska inte vårda patienten.
- Andningsskydd (klass FFP3) ska användas av all personal på vådrummet.
- Visir som täcker ögon och andningsskydd ska användas vid risk för stänk mot ansiktet t.ex. vid sugning av luftvägar och ventrikelsköljning

Besökare

- Begränsa antalet besök till patienten.
- Anhöriga som haft nära kontakt med patienten före vårdtiden behöver inte bära andningsskydd vid besök på vådrummet. Övriga besökare ska bära andningsskydd FFP3.
- Barn under 6 år bör om möjligt inte besöka den smittsamma patienten.

Måltider

Isolerad patient serveras mat på rummet. Deras porslin och matbrickor tas ut sist och placeras direkt i diskmaskinen eller in i matvagnen, som sedan startas eller stängs för transport.

Flergångsutrustning

Flergångsutrustning som t.ex. stetoskop, blodtrycksmanschett, infusionspumpar och andningsutrustning ska så långt som möjligt vara patientbunden under vårdtiden. Om detta inte är möjligt måste utrustningen rengöras och desinfekteras direkt efter användning.

Hjälpmedel

Hjälpmedel som t.ex. gånghjälpmedel, rullstolar, lyftskynke och duschstolar ska så långt som möjligt vara patientbunden under vårdtiden. Om detta inte är möjligt måste hjälpmedel rengöras och desinfekteras direkt efter användning.

Städning av vårdplats och rum utförs enligt dokument Vårdbädd (se ref)

Spill/stänk

Punktdesinfektion ska utföras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Daglig städning:

Den som städar rummet ska använda andningsskydd, klass FFP3.

Kontaktytor, plana ytor, hjälpmedel; alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
Golv; rengöringsmedel och vatten alternativt fuktad microfibermopp.

Slutstädning efter smittsam patient

Vid slutstädning efter isolerad patient anses patienten smittfri vilket innebär att rummet kan tas i bruk efter slutstädning utan att behöva stå tomt en tid. Personal kan städa **utan** andningsskydd då smittrisen är avskriven.

Vid slutstädning när patienten fortfarande är i ett smittsamt skede ska den som städar rummet använda **andningsskydd, klass FFP3**.

*Kontakttytor, plana ytor, hjälpmedel; alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid alternativt Achtichlor Plus; 1 desinfektionstablett löses i 1 liter vatten.
Golv; rengöringsmedel och vatten alternativt fuktad microfibermopp.*

Avfall

Allt avfall hanteras som smittförande. Avfallspåsen försluts på vådrummet och läggs i gul tunna avsedd för riskavfall i förrummet(sluss).

Tvätt

Tvätten går som smittförande tvätt d.v.s. den förpackas i plastsäck som är upplösbar i vatten som placeras i en vanlig vit tvättsäck och märks med gul tejp. Tvättsäcken försluts på vådrummet och skickas som smittförande tvätt.

Överrapportering

Överflyttningar mellan olika enheter görs endast på medicinsk indikation (t.ex. för att genomgå medicinskt indicerade undersökningar).

Om patienten måste lämna sitt rum ska mottagande enhet informeras i god tid om risk för smitta för att säkerställa att inte smittspridning sker.

Transport

Uppmana patienten att hosta och nysa i engångspapper för att minska mängden droppar i luften. Använt papper läggs direkt i plastpåse som försluts.

- Vid transport inom sjukhus tas patienten **direkt** till undersöknings- eller behandlingsrum. Låt aldrig patienten vistas i gemensamt väntrum. Transporter inom sjukhuset bör minimeras.
- Vid ambulanstransport ska lucka mellan förarhytt och patientutrymme vara stängd. Ambulanspersonal som sitter med tuberkulospatient ska använda andningsskydd med vätskebarriär (FFP3) och eventuellt skyddsglasögon/visir.

Behandling/undersökning på annan enhet

- På konsultremiss anges tydligt om misstänkt eller säkerställd diagnos. Vid bokning av tid ska även muntlig information ges.
- Mottagande enhet ska alltid bli informerad före ankomst för att kunna vidta åtgärder med skyddsutrustning
- Låt inte patienten vänta i gemensamt väntrum utan komma in direkt på

- undersökningsrum.
- Håll dörren stängd då behandling/undersökning utförs.

Öppenvård/mottagning

Finns misstanke om lungtuberkulos ska infektionsläkare kontaktas för bedömning och åtgärder. Patienten ska tas direkt in på undersökningsrummet och inte sitta i gemensamt väntrum.

Patient med misstänkt eller konstaterad öppen lungtuberkulos vårdas inom slutenvården.

För hygieniska rekommendationer se ovan Slutenvård.

Smittspårning vid tuberkulos

Tuberkulos klassificeras enligt smittskyddslagen som en allmänfarlig samt anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom.

I Region Östergötland är smittspårning av tuberkulos centraliserad till TBC-mottagningen (Infektionskliniken) för barn och vuxna i Östergötland. Konstaterade fall av tuberkulos remitteras dit.